

Postbus 9109
6500 HL Nijmegen
Telefoon 0900-8844
Fax (024) 327 63 29

• Gelderland-Zuid
District Stad Nijmegen

District Stad Nijmegen
Afdeling Bedrijfsbureau

t.b.v.
Gezagsdriehoek te Nijmegen

Onderwerp:
Evaluatie Project Veiligheid op school

Nijmegen, 24 mei 2005

In september 2002 is, na een grondige voorbereidingsperiode, gestart met het project "Veiligheid op school". Dit project, dat is vastgelegd in een convenant tussen regiopolitie Gelderland Zuid, stichting HALT, gemeente Nijmegen en het Canisius College locatie De Goffert, loopt af aan het einde van dit schooljaar (2004/2005). De politie is gevraagd een eindevaluatie op te stellen op basis waarvan beslissingen kunnen worden genomen voor de toekomst van dit project en voor eventuele andere soortgelijke projecten in Nijmegen.

De politie is zeer tevreden over de inbreng van de school, zowel in de voorbereidingsfase als tijdens de uitvoering van het project. De school kent en neemt haar eigen verantwoordelijkheid en schuift die niet af op de schoolagent. Daarnaast is de school de problemen niet uit de weg gegaan maar heeft, samen met partners, een positieve wending kunnen geven aan de situatie. Met als resultaat een nieuw veiligheidsbeleid, duidelijk geformuleerde (gedrags) regels, een protocol en een goed lopend project "Veiligheid op school". Ook heeft de school zorggedragen voor een goede communicatie naar de leerlingen en hun ouders.

Het contact met bureau HALT is zeer goed te noemen. Zij hebben weet van het project en zijn op het moment dat een jongere wordt aangeboden, welke op het Canisius College zit, altijd bereid deze in behandeling te nemen. Zelfs als het een feit betreft welke zij normaliter niet in behandeling zouden nemen. Wanneer een voorval uitgebreid werd omschreven (feiten en omstandigheden), dan namen de verantwoordelijk op zich om de jongere een passende maatregel op te leggen. Daarnaast zijn op diverse veiligheidscontroles mensen van bureau HALT ook daadwerkelijk meegegaan om een bijdrage te leveren.

De inzet van de politie is hoofdzakelijk inhoud gegeven door Marcel XXX van team Midden Zuid. In de wandelgangen wordt hij dan ook de schoolagent genoemd. Daarnaast heeft senior projectagent jeugd, Jolanda XXX de rol van project coördinator op zich genomen. De uitgevoerde activiteiten van Marcel zijn zeer divers geweest. Eén keer per twee weken komt Marcel op school. Eerst bespreekt hij samen met de contactpersoon van de school de door de school verzamelde incidenten van de afgelopen twee weken. Marcel bepaalt vervolgens de prioriteit en gaat aan de slag. Dit kan van alles zijn; het opnemen van een aangifte, een bemiddelend gesprek voeren met betrokkenen of een goed gesprek met de dader, het klassikaal bespreken van een incident, het adviseren van een docent, een strafrechtelijk onderzoek laten starten door team Midden Zuid, et cetera. Het doel is om waar mogelijk de leerlingen samen het probleem op te laten lossen.

Naast de vooraf verzamelde incidenten kunnen tijdens Marcells aanwezigheid ook incidenten direct bij hem gemeld worden door leerlingen of docenten. Verder loopt Marcel tijdens de pauzes, al dan niet samen met iemand van school, door de school, de aula en over het schoolplein. Door het inmiddels gekweekte vertrouwen tussen leerlingen en Marcel, wordt hij veelvuldig aangesproken tijdens deze rondes.

Het klassikaal bespreken van een incident is erg effectief. Vaak bleek dat leerlingen niet of nauwelijks beseften wat het effect of de effecten van hun handelen had op anderen. Marcel haalt leerlingen uit de les die hij nodig heeft voor een gesprek of voor het afleggen van een verklaring. Marcel vraagt

hiervoor altijd toestemming van de betreffende docent, maar deze werken hier altijd (en graag) aan mee.

De frequentie waarmee Marcel de school bezoekt (een keer per twee weken) is goed. Vaker komen zou de geloofwaardigheid van de politie aantasten (heeft de politie niets beters te doen?) en minder vaak zou het goede contact met de school maar vooral met de leerlingen verminderen.

Naast de tweewekelijkse bezoeken zijn er in het kader van het project ook een aantal grote controles geweest. In de eerste twee schooljaren zijn er, conform het plan, twee controles per schooljaar uitgevoerd. Met 20 á 25 politiemedewerkers werden allerlei zaken gecontroleerd, waaronder schooltassen en kluisjes. Het laatste schooljaar is er door omstandigheden maar één controle uitgevoerd. Hoewel de opbrengst van al deze controles wellicht niet opzienbarend is geweest is het signaal, uitstraling en impact ervan zeker goed te noemen. Gezien de grote politie-inzet bij deze controles is gekeken of hier alternatieven voor zijn met hetzelfde effect maar met minder politiecapaciteit. Te denken valt aan gerichte controles met 5 á 6 politiemedewerkers op bijvoorbeeld bepaalde kluisjes of bepaalde klassen of bepaalde thema's. Deze controles kunnen en moeten dan niet twee keer per jaar plaatsvinden maar bijvoorbeeld 6 keer per jaar.

In totaal wordt door de schoolagent ca. 160 uur en door de coördinator ca. 40 uur per schooljaar ingezet ten behoeve van dit project. De controles zoals die worden voorgesteld in de vorige alinea kosten per schooljaar ca. 200 uur. Een project Veiligheid op school kost derhalve ca. 400 uur per school. De afhandeling van strafrechtelijke onderzoeken is in deze berekening niet meegenomen omdat deze binnen de reguliere researchcapaciteit van het team worden uitgevoerd.

De goede en open communicatie tussen de school en de politie is een belangrijke schakel geweest in het welslagen van het project. Enerzijds directe korte lijnen maar daarnaast ook het nakomen van gemaakte afspraken. Voor zowel de school als voor de politie is het handig dat zij over en weer één aanspreekpunt hebben.

In januari 2005 is een tussenevaluatie van het project opgemaakt door Wil XXX van het Canisius College. Wil is contactpersoon van de school voor wat betreft dit project. De evaluatie is zeer positief van toon en inhoud. De "opbrengsten" zoals die verwoord zijn in deze evaluatie staan hieronder integraal weergegeven.

- Bij de onaangekondigde controles zijn de laatste maal geen wapens en/of drugs gevonden. In schooljaar 2002/2003 zijn nog wel verboden wapens en middelen gevonden.
- Verschillende gestolen zaken, waaronder fietsen, zijn weer bij de rechthebbende eigenaars teruggekomen.
- Bedreiging van personeelsleden is aangepakt en op een bevredigende wijze opgelost.
- De zaak van gestolen spullen uit kluisjes is aangepakt en uiteindelijk overgedragen aan justitie.
- In klassen zijn opbouwende gesprekken gevoerd over eerlijkheid, oneerlijkheid, mijn en dijn.
- Ruzies en bedreigingen zijn adequaat opgelost.
- Diefstal in de aula is aangepakt en tot oplossing gebracht.
- Het "lik op stuk" beleid werpt merkbaar z'n vruchten af. Gepleegde vergrijpen zijn onmiddellijk opgepakt, zodat voor de overtreedende leerlingen het verband tussen de overtreding en de straf duidelijk is.
- Op momenten, buiten de afgesproken tijden, is waar nodig altijd ondersteuning van bureau Muntweg geweest.
- Leerlingen, personeel en ouders (Ouderraad) zijn heel tevreden over het project. Dit is duidelijk aan de orde gekomen in besprekingen van leerlingen, personeel en ouders met de schoolinspectie.
- Mede door het project voelen personeel, leerlingen en ouders zich veilig op onze locatie. (uitgesproken)
- De politie heeft voor onze leerlingen een "gezicht" gekregen, zowel binnen onze school als daarbuiten.
- Bij vergrijpen die buiten school(verband) plaatsvonden, is gebruik gemaakt van de goede relatie die er tussen de schoolagent en leerlingen van onze school bestaat.

In de evaluatie staat verder als eindconclusie:

- Het Canisius College locatie De Goffert pleit dan ook voor continuering van het project. Het zou doodzonde zijn als de tot nu toe bereikte resultaten door stopzetting van het project weer tenietgedaan worden.

Bij de start van het project is een enquête gehouden (nulmeting) onder de leerlingen van de school waarin vragen zijn gesteld over veiligheid, pesten, vertrouwen, intimidatie en integriteit. Deze enquête is in april van dit jaar opnieuw gehouden (onder 90 leerlingen, verdeeld over 4 klassen) en vergeleken met de nulmeting. Hieronder wordt de enquête geanalyseerd, op pagina 5 e.v. zijn de resultaten weergegeven.

Het veiligheidsgevoel op school is licht gestegen. Meer leerlingen geven aan zich niet onveilig of bang te voelen op school. (vraag 15 geeft hierbij een vertekend beeld omdat in de tweede enquête de optie "soms" toegevoegd is). Hoewel de stijging van het veiligheidsgevoel niet significant is, mag je, als je deze uitkomst naast de informatie legt van de evaluatie van de school van januari 2005, toch concluderen dat er sprake is van een positieve ontwikkeling van het veiligheidsgevoel op school. Het veiligheidsgevoel in de wijk en thuis is nagenoeg onveranderd gebleven.

Aan de afname van het aantal leerlingen dat is bedreigd met een wapen of bang is voor wapens op school en de afname van het aantal leerlingen die iemand kent die een wapen meeneemt naar school, zou je kunnen afleiden dat er minder wapens op school aanwezig zijn. Ook het feit dat bij de eerste grote controles nog wapens werden aangetroffen maar bij de laatste controle niet meer, versterkt dit vermoeden. Het is tevens positief dat meer leerlingen aangeven wapenbezit van een medeleerling te (willen) melden bij de politie, de schoolleiding of hun ouders. Hierbij zit wel een groot verschil tussen de hogere en lagere klassen. Van de brugklas zegt 65% het te melden, van de 4^e klas 22%. Als reden wordt in klas 4 veel opgegeven dat ze geen verrader willen zijn. Ook angst voor represailles wordt genoemd. Opvallend is dat 75% van de leerlingen het niet begrijpt dat een medeleerling met een wapen op school komt. In de eerste enquête was dat nog 92%. Dit komt met name door klas 3 en 4. Als reden wordt veelal opgegeven dat ze het begrijpen dat wanneer iemand zich onveilig of bedreigt voelt, hij of zij een wapen mee neemt. Vraag 19, "vind je het gewoon als iemand een wapen bij zich heeft op school" (controlevraag van vraag 7) nuanceert deze daling iets (antwoord "nee" van 92% naar 91%).

Het aantal leerlingen dat spijbelt is volgens de enquête iets toegenomen. Het percentage "nooit" is gedaald van 86% naar 73%. Ook hier grote verschillen. Van de brugklassers geeft 95% aan nooit te spijbelen, van de derdejaars 50%.

Minder leerlingen geven aan op hangplekken te staan en minder leerlingen zeggen zich schuldig te maken aan baldadig gedrag of zet anderen aan tot baldadig gedrag.

Het percentage leerlingen dat zichzelf slachtoffer vindt van pesten is gedaald van 29% naar 16%. In de brugklas ligt dit percentage zelfs op 9%. Deze afname komt terug bij een stijging van het percentage dat aangeeft "soms" gepest te worden (van 16% naar 27%). Leerlingen geven aan dat het hoofdzakelijk gaat om uitschelden, bewust kwetsen of zwart maken. Heel enkel gaat het om discriminatie en ook heel enkel om geweld (slaan, duwen, schoppen) of dingen van de ander kapot maken.

Het percentage leerlingen dat aangeeft iemand van school of een politieagent in vertrouwen te kunnen nemen is niet significant gestegen. Opvallend is daarnaast dat het percentage leerlingen dat een goede band heeft met hun klassenleraar is gedaald. Hierin zijn wel weer verschillen, 9% van de brugklassers zegt geen goede band te hebben, terwijl 38% van de vierdeklassers geen goede band zegt te hebben met de klassenleraar.

De bekendheid van de aanwezigheid en inhoud van de regels op school zijn verbeterd. De consequenties van het niet naleven van de regels met de daarbij behorende sancties zijn niet bekender geworden.

Conclusies:

Het project, of liever gezegd de partners binnen het project hebben nooit de illusie gehad dat ze met dit project alle problemen op de school op zouden kunnen lossen. Daarvoor zijn de problemen en sommige leerlingen vaak te complex. Wat wel is bereikt is een beheersbare situatie waarbij de school en de politie “er bovenop zitten”. Maar vooral ook dat de school in de beleving van leerlingen, docenten en ouders een veiligere plek is geworden waar (veiligheids) problemen serieus en adequaat aangepakt worden. Verder puntsgewijs:

- Marcel heeft veel profijt van “kennen en gekend worden” tijdens zijn reguliere diensten omdat hij daar veel leerlingen weer tegenkomt.
- De school kent haar verantwoordelijkheden en heeft die ook genomen.
- Het project is goed voorbereid en over het project is goed gecommuniceerd met alle betrokkenen.
- De goede communicatie tussen alle partners is essentieel geweest voor het welslagen van het project.
- De politiecapaciteit die wordt ingezet bij de grote controles zou minder kunnen waarbij met een gewijzigde opzet hetzelfde resultaat bereikt kan worden.
- Op de School is het veiligheidsgevoel groter geworden. Hoewel de uitkomst van de enquête niet significant is, leidt deze informatie, aangevuld met informatie uit interviews toch tot deze conclusie.
- **Door alle partijen wordt het project “Veiligheid op school” als een succes betiteld.**

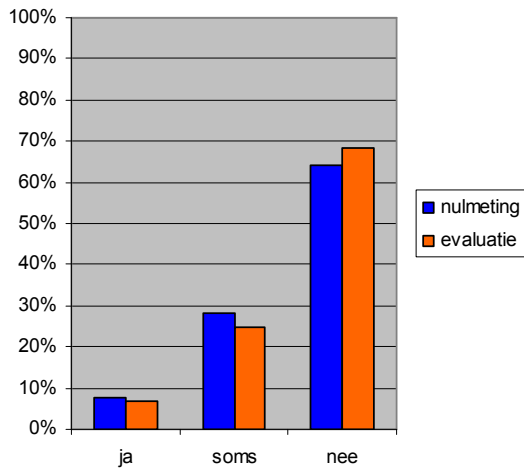
Aanbevelingen huidige project:

- Continueer het project “Veiligheid op school” zoals dat nu functioneert, maar:
- Plan frequenter maar gerichtere controles met inzet van 5 á 6 politiemedewerkers.

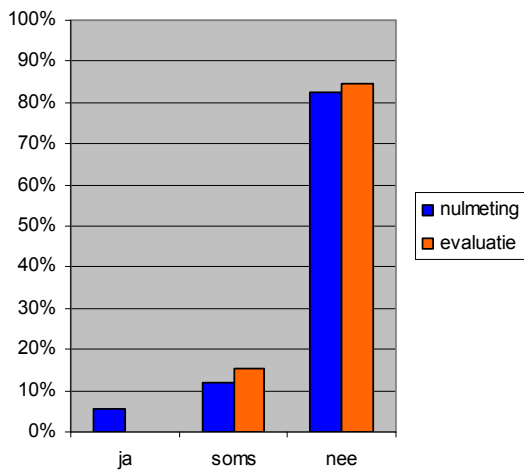
Aanbevelingen nieuwe projecten:

- Bij nieuw te starten projecten moet het in ieder geval om een “probleemschool” gaan.
- De “nieuwe” school moet zelf het initiatief nemen.
- De “nieuwe” school moet zelf over een veiligheidsbeleid beschikken. Als dat niet het geval is kan advies gegeven worden bij het opstellen daarvan. Daar moet eerst mee begonnen worden. Als dat beleid vervolgens onvoldoende werkt of effect heeft, kan alsnog een project “Veiligheid op school” gestart worden.

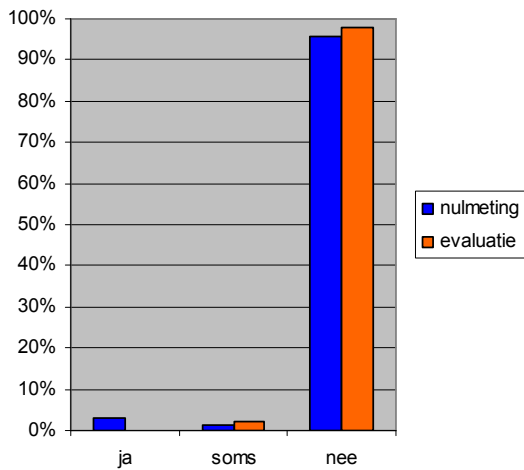
Vraag 1.
Voel je je wel eens onveilig op school?

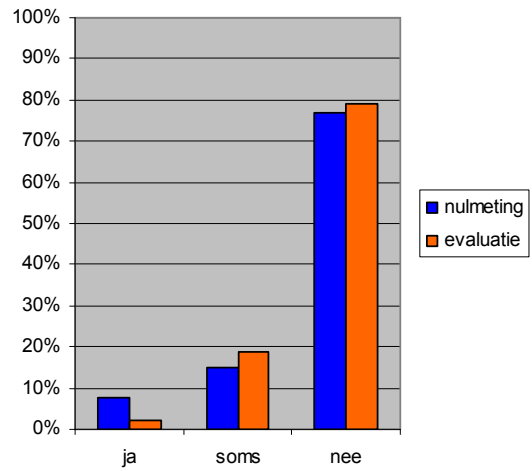
Vraag 2.
Voel je je wel eens onveilig in de wijk?

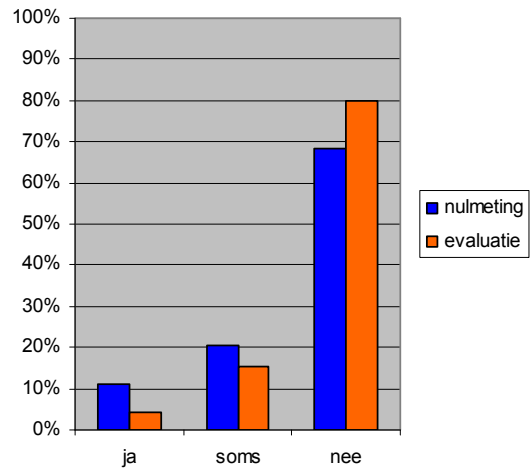
Vraag 3.
Voel je je thuis wel eens onveilig?

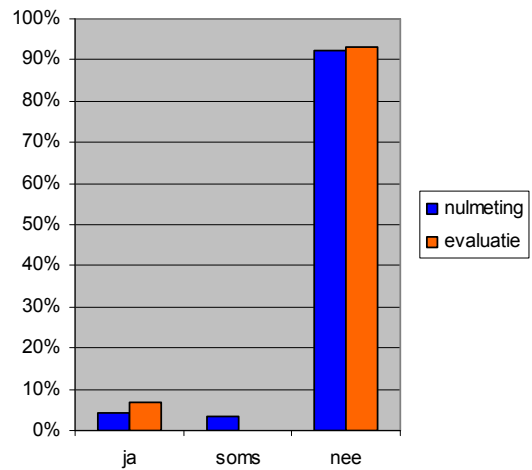
Vraag 4.
Ben je op school wel eens bang voor leerlingen?

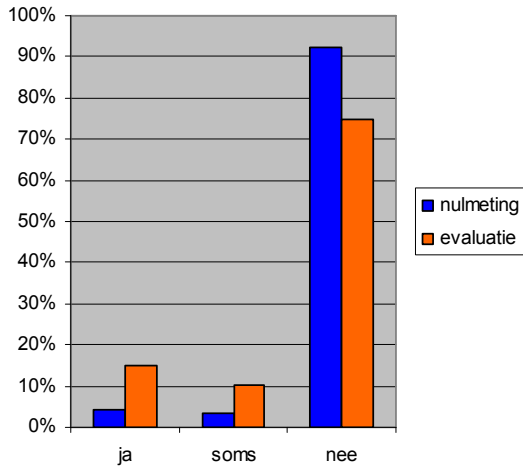
Vraag 5.
Ben je wel eens bang voor wapens op school?

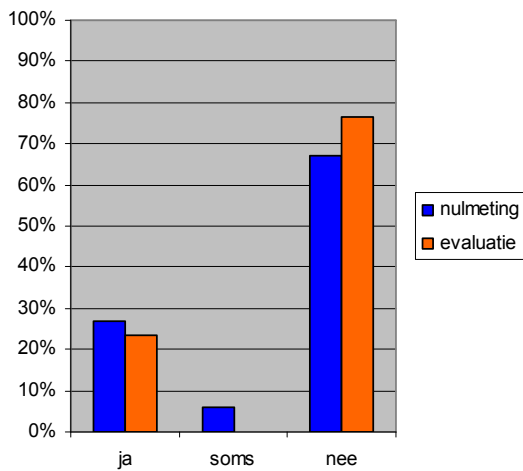
Vraag 6.
Ben je wel eens op school bedreigd met een wapen?

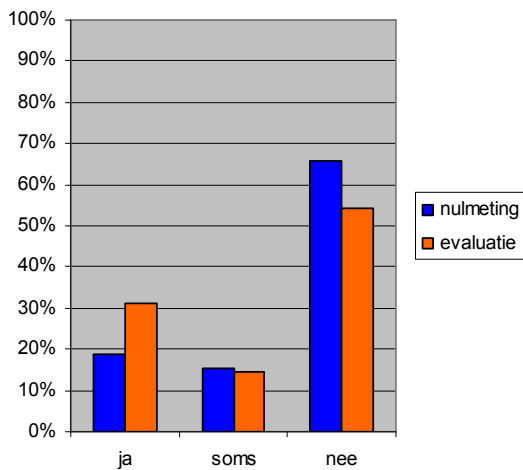
Vraag 7.
Begrijp je een medeleerling als hij/zij met een wapen op school komt?

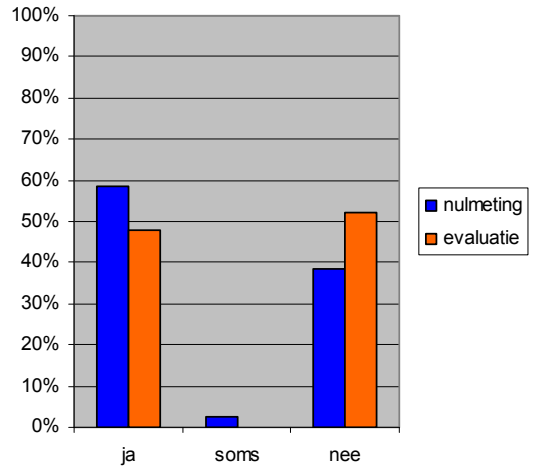
Vraag 8.
Ken je mensen die op school een wapen hebben of hebben gebruikt?

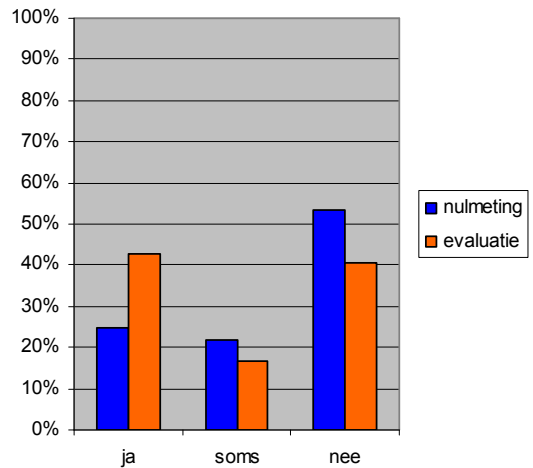
Vraag 9.
Meld je het aan de schoolleiding of aan de politie als je iemand op school met een wapen ziet?

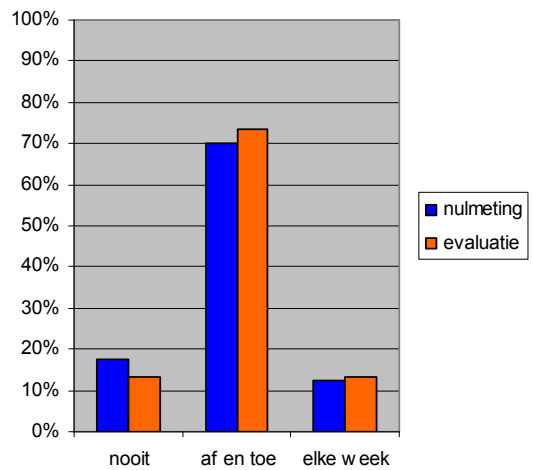
Vraag 10.
Ken je mensen in de wijk die een wapen hebben of hebben gebruikt?

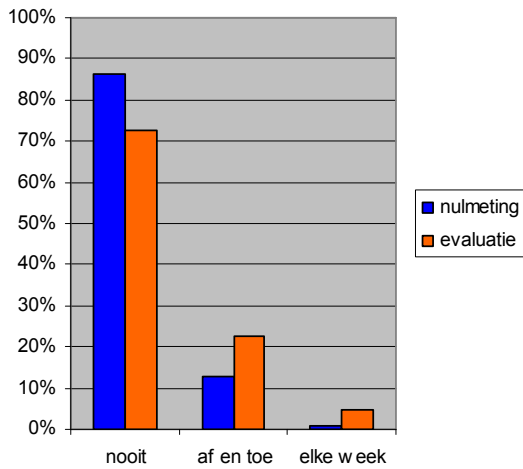
Vraag 11.
Meld je het aan de politie of aan je ouders als je weet wie een wapen heeft of bij zich heeft?

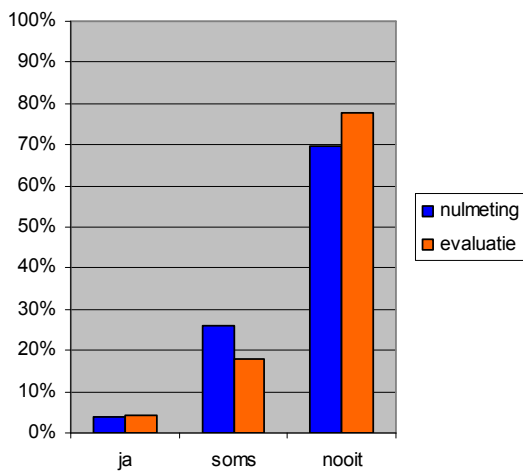
Vraag 12.
Hoe vaak ga je uit?

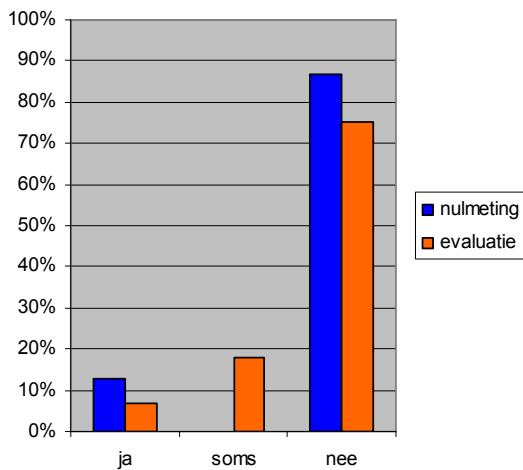
Vraag 13.
Hoe vaak spijbel je?

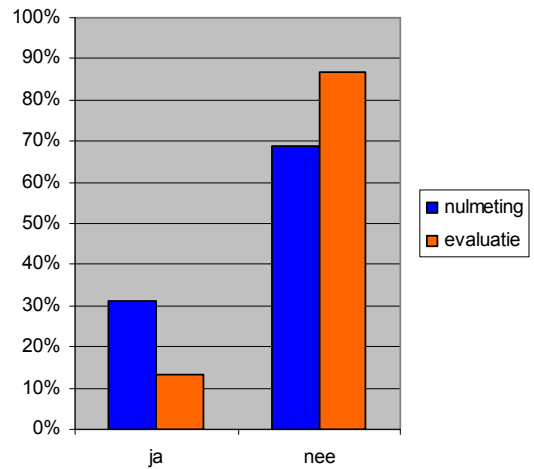
Vraag 14.
Voel je je onveilig op school?

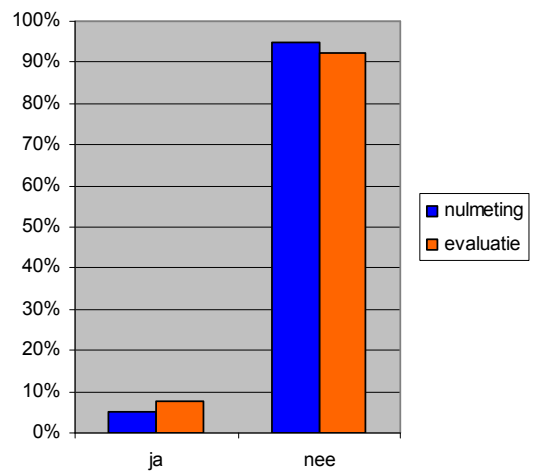
Vraag 15.
Ben je wel eens bang op school?

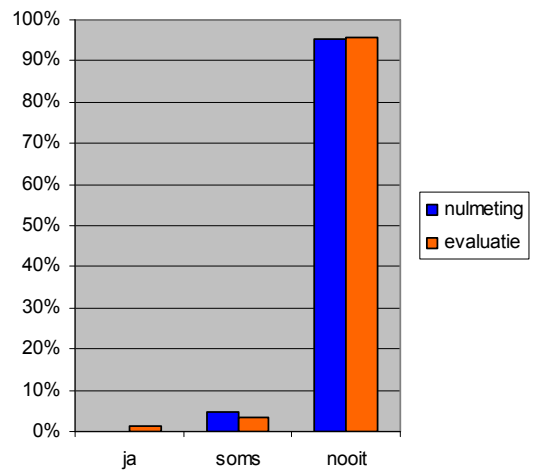
Vraag 16.
Ben je wel eens met een wapen bedreigd?

Vraag 17.
Neem je een wapen mee naar school of als je uitgaat?

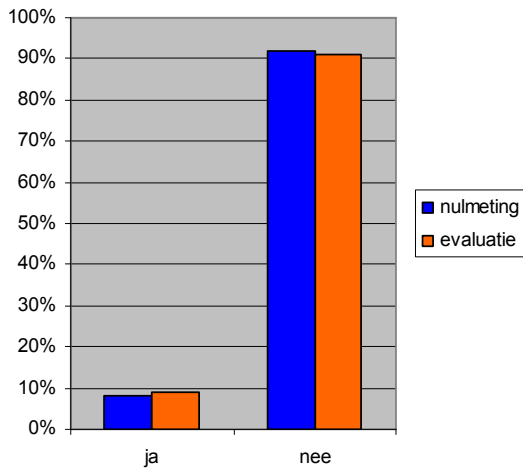

Vraag 18.
Gebruik je wel eens een wapen op school?

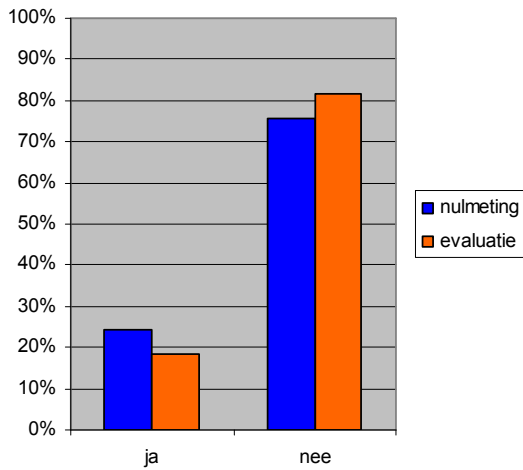
Vraag 19.

Vind je het gewoon als iemand een wapen bij zich heeft op school?

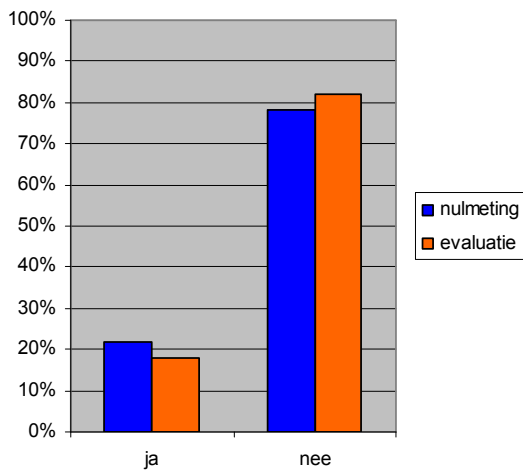
Vraag 20.

Vind je het gewoon als iemand een wapen bij zich heeft in de wijk?

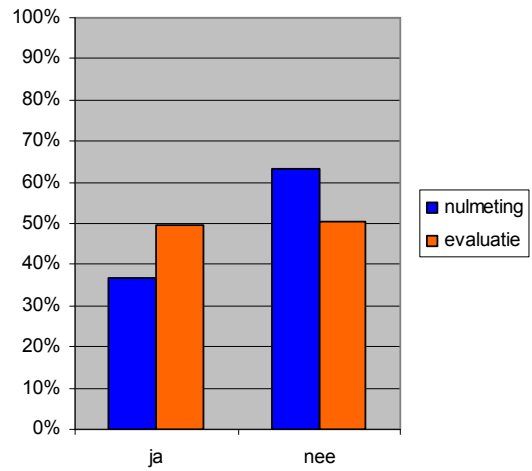
Vraag 21.

Ken je mensen die op school een wapen gebruikt hebben of bij zich hebben?

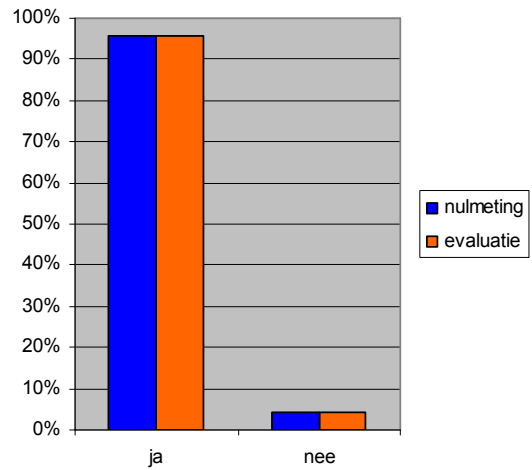
Vraag 22.

Meld je het op school of aan je ouders of aan de politie dat iemand een wapen bij zich heeft?

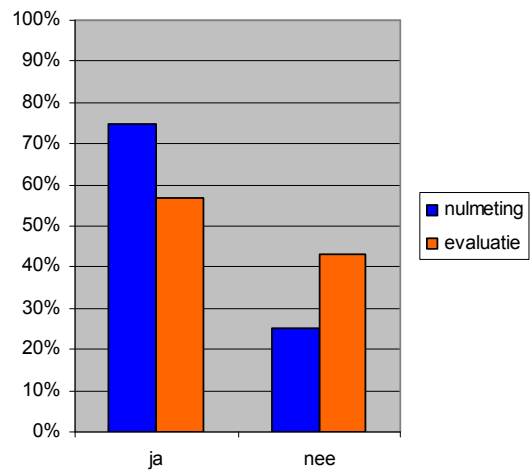
Vraag 23.

Weet je wat hangplekken zijn?

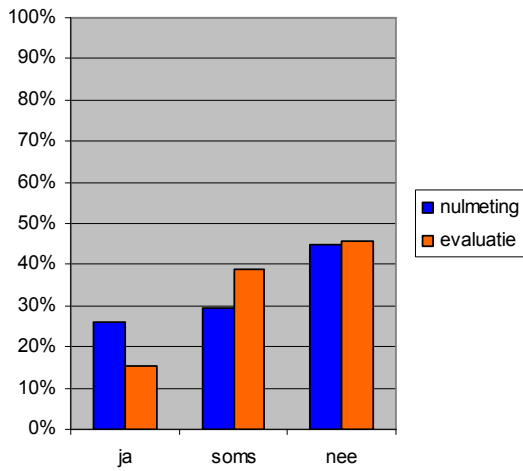

Vraag 24.

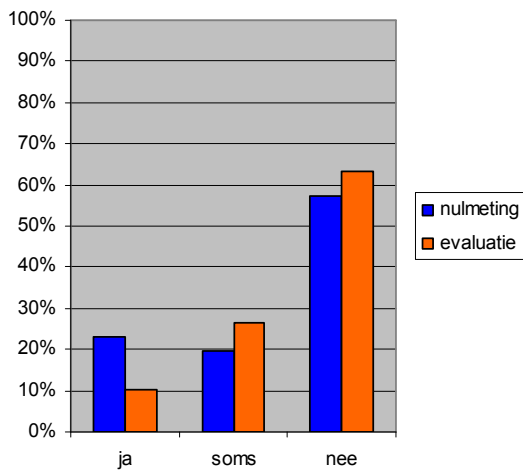
Sta je wel eens tussen jongelui op hangplekken?

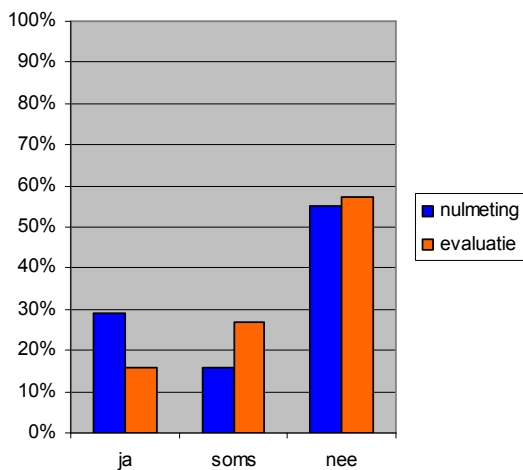
Vraag 25.
Maak je je wel eens schuldig aan baldadig gedrag?

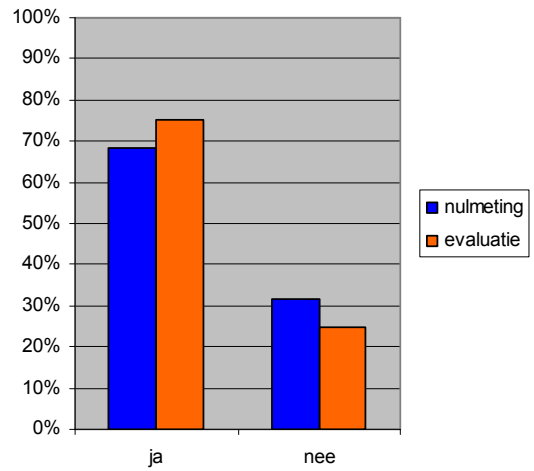
Vraag 26.
Vind je van jezelf dat je als je in de groep staat de anderen kan aanzetten tot baldadig gedrag?

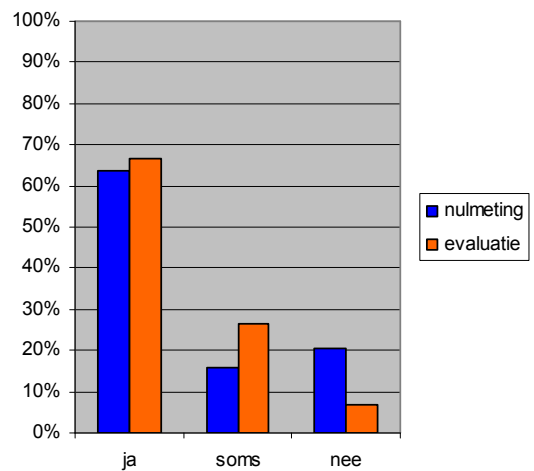
Vraag 27.
Vind je jezelf "slachtoffer" als je in de groep staat en je wordt gepest op school of in de buurt waar je woont?

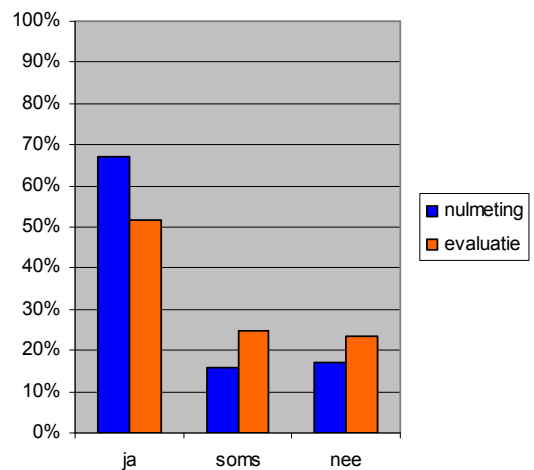
Vraag 28.
Vind je dat er op school voldoende regels zijn die de veiligheid waarborgen?

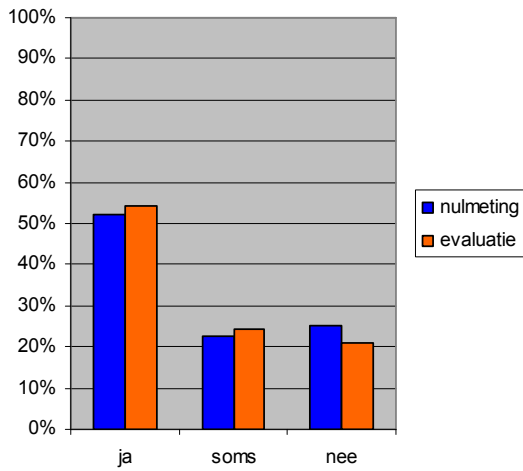
Vraag 29.
Kun je iemand van school in vertrouwen nemen?

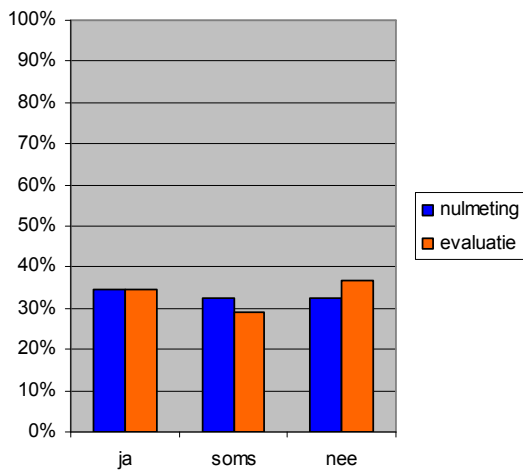
Vraag 30.
Heb je een goede band met je klassenleraar?

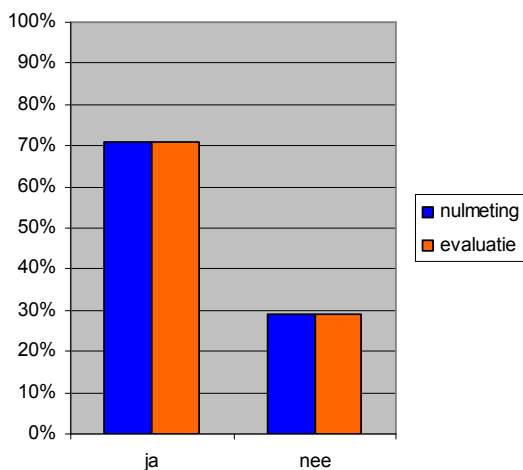
Vraag 31.
Zou je een politieagent of agente in vertrouwen kunnen nemen?

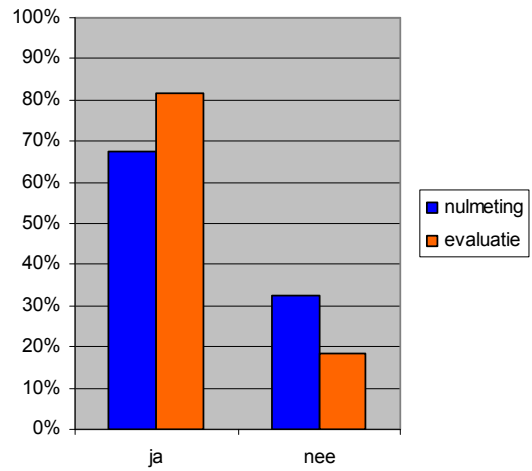
Vraag 32.
Zou je jezelf veiliger voelen als een politiefunctionaris op bepaalde tijden op school zou zijn?

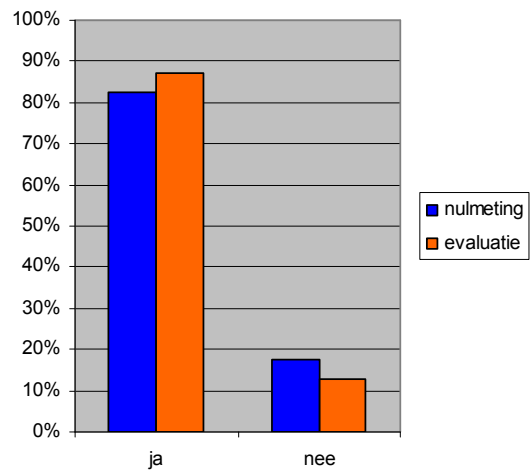
Vraag 33.
Weet je bij wie je terecht kunt met vragen rond criminaliteit?

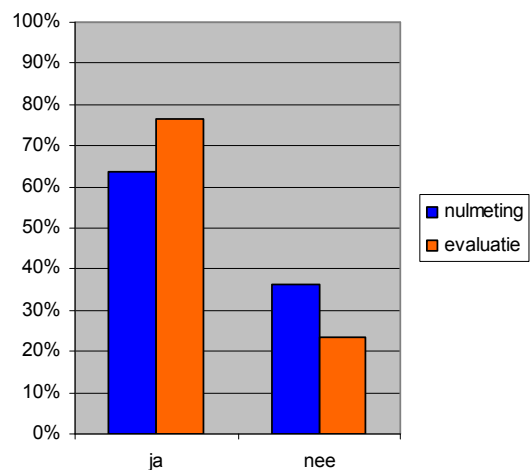
Vraag 34.
Is er bij jullie op school een meldpunt voor signalen van crimineel gedrag?

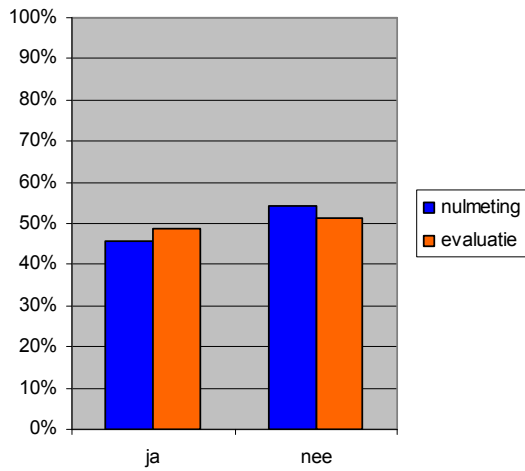
Vraag 35.
Is er een reglement over criminaliteit/overtreding van de regels/ en geweld?

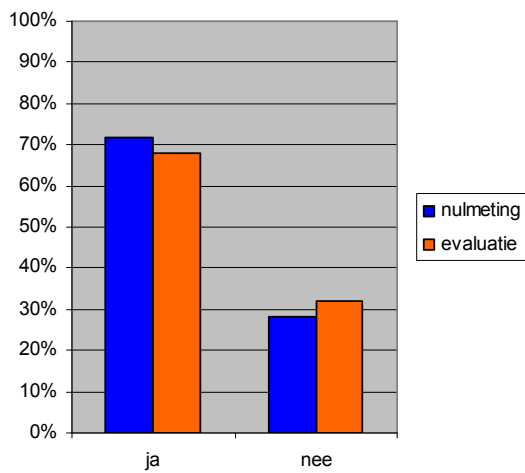
Vraag 36.
Als er een reglement is of zou komen, heeft dat jouw instemming?

Vraag 37.
Is er zicht op de ongeschreven regels?

Vraag 38.
Zijn de sancties bekend bij overtreding van de regels?

Vraag 39.
Kun je leiding verdragen?

